

Nivelacija cena u maloprodajnom objektu

Reklo bi se da sledi jednostavan odgovor na jednostavno pitanje. Da nije tako pokazaću u čemu se sastoji kompleksnost ovog pitanja. Nivelaciju cena u praksi vršimo iz dva razloga:

- zbog tržišnih kretanja, menjamo cenu na više ili niže i
- zbog promene poreskih stopa za date artikle

Neki bi ovome dodali da se nivelacija radi i zbog promene karakteristika robe u slučaju zastarevanja i naravno da su u pravu, ali treba imati u vidu da je to slučaj samo ako ne menjamo šifru artikla robe. Ako imamo potrebu da promenimo cenu, tako što ćemo sniziti cenu jednom delu zaliha koju taj artikal ima, onda se ne radi o nivelaciji cena, jer u tom slučaju ne možemo imati dve vrste cena za isti artikal. Ovde se radi o preknjižavanju jednog dela količine robe sa jedne šifre artikla na drugu šifru, gde pritom artikal koji se preknjižava prima cenu artikla na koji se preknjižava.

U BusinessWare Trade su podržana oba primera nivelacije cena s određenim razlikama u postupku, pa ćemo ovde opisati svaki postupak pojedinačno. Nivelaciji cena po Zakonu prethodi popis robe, kao i popis robe koja nedostaje u vidu kala, rastura, loma i druge štete. Najpre treba uraditi knjiženje kala, rastura, loma opcijom na meniju BusinessWare Trade:

Knjiženje > Knjiženje rastura i kala

Ovde obavezno treba voditi računa da se ne preteraju okviri za **dozvoljeni** rastur, kalo i lom. U slučaju da popisane zalihe kala, rashoda i loma prelaze dozvoljene granice radi se o **manjku** i s obzirom da je o tome reč, ne možemo ga knjižiti (koristiti PDV za oslobođenje) ovom opcijom, već se mora koristiti standardna procedura za knjiženje manjka.

Nakon knjiženja rastura, kala, ili loma možemo krenuti sa knjiženjem popisnih listi u cilju utvrđivanja viškova ili manjkova. Kako u slučaju finansijskog praćenja zaliha u maloprodaji ne možemo tako jednostavno evidentirati viškove i manjkove na bazi delimičnog popisa, u tom slučaju ovaj korak ćemo preskočiti i otići direktno na naslov 1. ili 2., zavisno od potrebe nivelisanja. U slučaju robnog praćenja zaliha u maloprodaji, viškove i manjkove možemo evidentirati i krenućemo najpre na unos popisa, pozivom opcije sa menija u BusinessWare Trade:

Popisi > Popis robe

Nakon završetka unosa popisa, možemo proknjižiti viškove i manjkove, pozivajući opciju sa menija BusinessWare Trade:

Popisi > Višak / manjak

Prilikom uvida i kasnijeg knjiženja viškova i manjkova obavezno treba pročitati „Help“ za dati program i obratiti pažnju na opciju u programu pod nazivom „Pripremi knjiženje samo za artikle u popisu“. Ako je vršen samo delimičan popis robe (nije popisivana sva roba u maloprodajnom objektu), pomenuta opcija mora biti „čekirana“. U slučaju da

smo vršili kompletan popis robe u objektu, obavezno „dečekirajmo“ ovu opciju. Ovo se radi iz razloga jer se sagledavanje viškova i manjkova vrši na osnovu celokupnog knjižnog stanja i popisanih zaliha za „dečekiranu“ opciju „Pripremi knjiženje samo za artikle u popisu“. Ako je pak „čekiramo“, viškovi i manjkovi će biti pripremljeni samo za artikle iz popisa, što je velika razlika, pa zato naglašavamo značaj ove opcije. Nakon ovoga knjigovodstvene zalihe su svedene na stvarne zalihe i tek sada možemo pristupiti nivelaciji cena. Pozivamo program sa menija BusinessWare Trade:

Knjiženje > Nivelacija cena

Pojaviće se maska kao na slici:

1. Nivelacija cena usled tržišnih kretanja

Ovo je najpoznatiji slučaj potrebe za nivelacijom cena. Ovde jednostavno treba sračunati efekat nivelacije, koji je prouzrokovan promenom cene. Od polja sa gornje slike treba obratiti pažnju na polje broj nivelacije. Ovo polje identično sa brojem kalkulacije, jer se nivelacije u BusinessWare Trade ne numerišu posebno. Praktično se i nivelacija može ispisati kao kalkulacija. U slučaju da ne želimo doknjižavati prekinutu nivelaciju ovo polje ne treba unositi. U „Datum nivelacije“ obavezno staviti datum ranije pominjanog popisa. Za vrstu

prometa treba koristiti neku koja se dobija sa spiska vrsti prometa dobijenih **F9** dirkom, dok smo u polju „Vrsta prometa“. Nakon unosa ostalih podataka teba preći na unos artikala s popisne liste.

Postupak nivelacije se ovde razlikuje u zavisnosti od načina vođenja zaliha u maloprodaji. Kod robnog praćenja zaliha se ovde unose šifre artikala s popisa robe, a kod finansijskog praćenja zaliha se unose poreske grupe artikala za date artikle iz popisne liste. Treba napomenuti da se kod robnog praćenja ne dozvoljava unos zaliha (količina), ni unos stare prodajne cene, već samo nove cene. Kod finansijskog praćenja obavezno treba uneti količine iz popisnih listi, kao i staru i novu cenu. U slučaju robnog praćenja zaliha ovim postupkom se trajno menja cena na kartici artikla za popisane zalihe.

Kod ove vrste nivelacije ne treba unositi novu poresku grupu artikla, već treba prihvatiti onu koja je predložena. U slučaju finansijskog praćenja zaliha potrebno je uneti još i naziv artikla iz popisnih listi u polju „Opis“. Nakon obrade svih artikla iz popisnih listi nivelacija je završena.

2. Nivelacija cena zbog promene poreskih stopa

Drugi vid potrebe za nivelisanjem je obično usled promene poreskih stopa za popisane artikle. Često se događa de se ovakva vrsta nivelacije vrši iz razloga lošeg početnog kategorisanja artikla prilikom otvaranja artikla. U ovom slučaju možemo promeniti i prodajnu cenu artikla (obično to zakonodavac zahteva kod sniženja poreskih stopa), a možemo je ostaviti nepromenjenu (nivelacija se radi na teret/korist razlike u ceni). Od polja sa gornje slike treba obratiti pažnju na polje broj nivelacije. Ovo polje identično sa brojem kalkulacije, jer se nivelacije u BusinessWare Trade ne numerišu posebno. Praktično se i nivelacija može ispisati kao kalkulacija. U slučaju da ne želimo doknjižavati prekinutu nivelaciju ovo polje ne treba unositi. Pažnju treba posvetiti datumu nivelacije u polju „Datum nivelacije“. Datum nivelacije u ovom slučaju treba biti obavezno **datum prvog dana primene novih poreskih stopa**, bez obzira na datum popisa. Razlog za ovako nešto biće objašnjen kasnije. Za vrstu prometa treba koristiti neku koja se dobija sa spiska vrsti prometa dobijenih **F9** dirkom, dok smo u polju „Vrsta prometa“. Nakon unosa ostalih podataka teba preći na unos artikala s popisne liste.

Postupak nivelacije se ovde razlikuje u zavisnosti od načina vođenja zaliha u maloprodaji. Kod robnog praćenja zaliha se ovde unose šifre artikala s popisa robe, a kod finansijskog praćenja zaliha se unose poreske grupe artikala za date artikle iz popisne liste, koje su se koristile pre primene novih poreskih stopa. Treba napomenuti da se kod robnog praćenja ne dozvoljava unos zaliha (količina), ni unos stare prodajne cene, već samo nove cene. Kod finansijskog praćenja obavezno treba uneti količine iz popisnih listi, kao i staru i novu cenu. U slučaju robnog praćenja zaliha ovim postupkom se trajno menja cena na kartici artikla za popisane zalihe.

Polje „Nova poreska grupa artikla“ sada dobija na značaju. Ukoliko je promena poreske stope izvršena u istoj poreskoj grupi artikla, istu ne trebamo menjati. Međutim ako je potrebno promeniti poreski tretman artikla, što znači da se ubuduće stara poreska grupa više neće koristiti, već nova, potrebno je izvršiti

promenu u pomenutom polju i ukucati novu poresku grupu artikla.

U obadva slučaja, nakon završene nivelacije cena, potrebno je ispisati nivelaciju pozivom sa menija BusinessWare Trade:

Ispisi > Nivelacije

S obzirom da nivelacija ima tretman kao i kalkulacija cene, ispis možemo izvršiti ispisivanjem kalkulacije cena pozivom opcije sa menija BusinessWare Trade:

Ispisi > Kalkulacije

Efekat nivelacije će se videti i u trgovačkoj knjizi koju možemo ispisati pozivom opcije sa menija BusinessWare Trade:

Ispisi > Trgovačke knjige

3. Promena cene delu zaliha artikla (prešifriranje dela zaliha)

Rekli smo da se ovaj slučaj ne smatra nivelacijom, ali će ovde ipak biti obrađen s obzirom da većina korisnika BusinessWare iz neobaveštenosti smatra da se radi o nivelisanju. Kako se ovde radi praktično o prešifriranju artikla, ne možemo koristiti opciju za nivelaciju cena. U ovom slučaju poslužićemo se opcijom za preskladištenje robe iz objekta u objekat, a da u suštini nećemo izvršiti sam čin preskladištenja. Ova opcija nam traži veoma malo podataka za unos i zato je najpogodnija za ovakvu vrstu posla. Doduše možemo se poslužiti i opcijom za izradu kalkulacije cena, ali moramo uneti mnogo podataka, a neki od njih će nam praktično biti i nedostupni (šifra partnera, vrsta prometa, nabavna cena ...). Najkraći put do prešifriranja artikla vodi dakle do opcije s menija u BusinessWare Trade:

Knjiženje > Preskladištenje

gde ćemo dobiti formu kao na slici:

U polja „Polazni objekat“ i „Odredišni objekat“ unesimo šifru istog objekta, odnosno šifru objekta u kojem želimo da izvršimo prešifriranje artikala. Datum preskladištenja treba da bude onaj s popisa robe (i ovde mora prethoditi popis zaliha koje će preći s jedne na drugu šifru), a za vrstu prometa možemo koristiti neku od onih koje koristimo kod stvarnog preskladištenja robe. Pritisnite **F9** dirku na polje „Vrsta prometa“ i dobićete spisak raspoloživih vrsti prometa. Nakon popune ostalih podataka na formi s gornje slike pređite na unos artikala s popisne liste. Ovde će se postupak razlikovati u zavisnosti načina vođenja zaliha.

Kod robnog praćenja zaliha se ovde unose šifre artikala s popisa robe, a kod finansijskog praćenja zaliha se unose poreske grupe artikala za date artikle iz popisne liste. Unesimo najpre šifru artikla, odnosno poresku grupu artikla, s koga skidamo zalihe, koje treba da pređu na novu šifru / poresku grupu. Koristimo znak minus „-“ na tasturi da obeležimo zalihe koje smo uneli negativnim u polju „Količina na stanju“. Kod robnog praćenja zaliha unešene zalihe će biti stornirane na pomnutoj šifri po ceni koja je važeća za dotični artikl. Kod finansijskog praćenja zaliha moramo uneti prodajnu cenu i opis. Nakon upisa „minusnih“ zaliha, za polazni artikal izvršimo sada uknjiženje iste količine za odredišni (artikal koji prima zalihe).

Unesimo šifru artikla / poresku grupu artikla za artikal koji prima zalihe, a zatim istu količinu od malopre, ali sada u „+“. Kod robnog praćenja zaliha na drugoj šifri artikla zalihe će biti uknjižene u „plus“ po ceni po kojoj se vode zalihe za taj artikal. Kod finansijskog praćenja moramo uneti prodajnu cenu i opis za odredišni artikal.

Postupak ponavljamo za sve artikle u popisnoj listi. Skrećemo pažnju da na

kraju nema fizičkog preskladištenja, kada završimo unos popisa. Odšatmpavanjem kalkulacije pod kojim rednim brojem je vršeno „prešifriranje“ možemo videti efekat rada.